

Høringsuttalelse fra NLA Høgskolen: Utkast til forskrift om rammeplan for bachelor barnehagelærerutdanning

Innledning:

Utkast til forskrift for bachelor barnehagelærerutdanning er kortfattet, men gir en tydelig grunnstruktur i utdanningen. NLA Høgskolen noterer seg at vi gjennom den nye barnehagelærerutdanningen får beholde en struktur tett opp mot den temaorganiserte utdanningen NLA Høgskolen har hatt fra etableringen av førskolelærerutdanningen i 1999. Vi er fornøyd med at der blir mulig å videreføre en fellesfaglig organisering av utdanningen.

Vi vil i det følgende kommentere de ulike paragrafene i forskriften, men vil først etterlyse og kommentere noen moment:

Karakterkrav: Forskriften nevner ikke karakterkrav til opptak for ny Barnehagelærerutdanning (BL-utdanning). Vi mener at denne utdanningen bør ha et minimumskrav med karakteren 3 i norsk for opptak ved studiet. Barnehagelærerens arbeid i dagens barnehage stiller store krav til skriftliggjøring og faglige begrunnelser, både internt i barnehagen gjennom årsplanarbeid og foreldrekontakt og i samarbeidet med eksterne instanser. I tillegg skal BL-studiet være et krevende studium (jfr. rammeplanutvalgets mandat) og dette medfører bl.a. evnen til godt skriftlig arbeid.

Flerspråklige studenter: Vi ser at en skjerping av opptakskrav i norsk kan gjøre det problematisk for flerspråklige studenter å få opptak. Det er ønskelig at landets kulturelle mangfold også gjenspeiles blant de ansatte i barnehagen, også blant barnehagelærerne. Vi opplever i dag at mange flerspråklige studenter har for små norskkunnskaper til å mestre dagens krav i studiet. Den nye forskriften synes å viderebringe de samme norskkrav som forrige plan og har ingen kommentarer om tilrettelegging for flerspråklige. Hva innebærer det «å mestre norsk på en kvalifisert måte», jfr. kulepunkt 3 under Generell kompetanse. Vi ønsker å få inn en kommentar om dette på forskriftsnivå. Kan det være mulig å opprette en alternativ BL-utdanning hvor det noteres i vitnemål at dette studiet har lavere krav til norsk skriftlig, og ev. lavere karakterkrav ved opptak, grunnet flerspråklighet?

Studiepoengfesting av fag: Vi ber om at de ulike læringsutdanningsfagene i BL-utdanningen, inkl. pedagogikk, blir studiepoengfestet. Vi ser helst at de studiepoengfestes for hvert fag, slik at hver institusjon selv kan plassere dem innenfor studiepoengrammen av det enkelte kunnskapsområdet (K.O.). Med våre erfaringer fra en temaorganisert utdanning ønsker vi en frihet til å bygge opp kunnskapsområdene. Kunnskapsområder, hvor ikke fagene er studiepoengfestet, kan gi utdanningen et utydelig faggrunnlag. Dette vil kunne få konsekvenser for videre masterstudier.

Masterutdanning: Dagens og morgendagens barnehager og kommunenes barnehageadministrasjoner vil ha behov for barnehagelærere med mer enn bachelorkompetanse. I tillegg ser vi at flere av våre studenter pr. i dag ønsker å utdanne seg videre etter fullført førskolelærerutdanning. Forskriften påpeker at bachelorutdanningen er «grunnlag for videre kompetanseutvikling og utdanning på masternivå» og det er godt at dette er presisert. Vi ser at det i dagens struktur for masterprogram kan bli vanskelig å dokumentere kompetanse for opptak, når bachelor ikke definerer hvor mange studiepoeng hvert fag i utdanningen har.

Ny tittel på utdanningen fra førskolelærer til barnehagelærer: Valg av yrkestittel sier noe om hva vi vil med barnehagen og hva slags pedagogisk praksis vi ønsker at den skal kjennetegnes ved. Mange meninger har de siste år vært fremme her, men debatten har nå falt til ro. Det finnes argumenter for å kalle det både barnehagepedagog og barnepedagog. Den diskusjonen avhenger av hvilket «lærerbegrep» vi forholder oss til, og om vi tenker pedagogbegrepet som større og videre enn lærerbegrepet. Tittelen er ikke lenger noe stort og viktig tema ved vår høgskole.

§1. Virkemål og formål

Forskriften nevner flere ulike kompetanser som skal sikres gjennom utdanningen: Her nevnes faglig, didaktisk og sosial kompetanse samt yrkesetisk refleksjon. Her merker vi oss at endrings- og utviklingskompetanse er tatt ut i forhold til gjeldene rammeplan. Det finner vi uheldig. Endrings- og utviklingskompetanse nevnes senere som en generell kompetanse som kandidaten skal ha, men vi mener at den er så viktig at den også bør nevnes her. Slik kompetanse er svært viktig i en tid der endringene på barnehagesektoren er flere, og går hurtigere enn noen gang før. Vi trenger barnehagelærere for morgendagens barnehager. Vi ber derfor om at disse kompetansene styrkes i forskriften.

§ 2. Læringsutbytte

Den estetiske dimensjon i BL-utdanningen synes svak i denne forskriften: Statsråd Åsland sa på åpningskonferansen for faggruppene under rammeplanutvalget på Hamar 1.mars at de estetiske fagenes plass i utdanningen måtte sikres. Statsråd Halvorsen uttaler på samme måte i *Barnehagefolk* nr. 1, 2010 at det er viktig å holde fast ved de estetiske fagene i barnehagen og at "det er først og fremst førskolelærerutdanningene som er nøkkelen til hva slags input barnehagene får i forhold til estetiske fag". Begge disse uttalelsene er i tråd med evalueringen fra Østrem et al., som i rapporten "Alle teller mer" (2009) dokumenterer at det er mindre fokus på de estetiske fagene i dagens barnehage enn for 10 år siden, en utvikling som ikke nødvendigvis er politisk ønsket (Østrem et al 2009, se eksempelvis s 25, 28, 60, 193). NFR har gjennom PRAKUT allerede tatt dette til følge og ønsker å stimulere forskning knyttet til de estetiske fagene (*Programplan 2010-2014*, s 10). Det er derfor uforståelig for oss at ikke forskrift for bachelor barnehagelærerutdanning legger til rette for den samme utviklingen i utdanningen av barnehagelærere. Østrem et al (2009, s.33, 60ff) peker på hvor viktige de estetiske fagene synes å være *også* som medierende redskap for annen læring. Det er vanskelig å se at denne forskriften har sikret en gjennomgående estetisk dimensjon i utdanningen.

En generell kommentar til Læringsutbyttebeskrivelsene: Disse har til en viss grad et fokus og en understreking av enkeltfag. (Jfr. kulepunkt 4 under kunnskaper og punkt 2 under ferdigheter) Resultatet av dette kan være at de fag som ikke nevnes konkret tilsløres eller oppfattes som mindre viktige. Er dette et bevisst og ønsket valg i beskrivelsene under

NLA HØGSKOLEN

læringsutbytte? Hvis ikke bør flere av disse punktene gjennomgås, for å luke ut slike misforståelser. (Se bl.a. vårt punkt under ferdigheter.)

KUNNSKAPER:

Kulepunkt 4: Det står at kandidaten skal ha bred kunnskap om barns språkutvikling og flerspråklighet. Videre pekes det på barns «gryende lese-, skrive- og regneferdigheter». Her rettes fokus mot at kandidaten skal kunne noe om hvordan barns ferdigheter viser seg. Vi mener det er viktigere at kandidaten har kunnskap om tilrettelegging og stimulering av de omtalte ferdighetene. Forslag til endring fra fagmiljøene i pedagogikk, norsk og matematikk på NLA Høgskolen er: «**Har bred kunnskap om barns språklige og matematiske utvikling og barns flerspråklighet.**»

Kulepunkt 6: I omtalen av hvilke kunnskaper kandidaten skal ha etter endt utdanning legges det vekt på at den enkelte skal kunne oppdatere sin kunnskap innen fagområdet. Dette mener vi er et godt grep som setter den livslange læringen i fokus.

FERDIGHETER:

Kulepunkt 2: Her brukes ordene «vurdere, stimulere og støtte» i innledningen: Dette er gode karakteristikk av kandidatens ferdigheter. Vi mener at listen videre enten er for spesifikk eller ikke spesifikk nok. Ved å trekke frem noen spesifikke fagområder usynliggjøres eller reduseres betydningen av de områdene som ikke nevnes. Dette kulepunktet vil vi anbefale uttrykt mer helhetlig gjennom f. eks å si: «**Kan vurdere, stimulere og støtte ulike sider ved barns utvikling**». Alternativt bør flere områder ved utviklingen nevnes dersom en opplisting skal beholdes. Vi foreslår noen nye punkt her og omskriving eller fjerning av andre. Bl.a. mener vi at matematisk utvikling er for fagspesifikk: «**Kan vurdere, stimulere og støtte ulike barns språklige, sosiale, moralske, motoriske og estetiske utvikling**».

Kulepunkt 7: Vi mener at dette kulepunktet burde vært delt opp. Første del ønsker vi utvidet til å omhandle også ledelse og veiledning av barn: «**Kan lede og veilede barn, foreldre og medarbeidere.**» Siste del: «reflektere kritisk over egen praksis og justere denne under veiledning», bør flyttes til kulepunkt 2 under Generell kompetanse .

GENERELL KOMPETANSE:

Kulepunkt 2: Forslag om tilføring fra kulepunkt 7 under Ferdigheter.

Kulepunkt 3: Se innledning om flerspråklige studenter

§ 3. Struktur og innhold

Vår erfaring med temaorganisering fra 1999, tilsier at strukturering i kunnskapsområder er en god form på denne profesjonsutdanningen. Vi er også fornøyd med at den enkelte institusjon gis en viss frihet til å profilere seg gjennom bruken av 20 «frie» studiepoeng. Tilrettelegging av mobilitet mellom 2. og 3. studieåret virker ryddig.

Vi ser at det er motstridende hensyn i strukturen for det tredje året: Bacheloroppgaven skal bygge på K.O. eller valgt fordypning. Derfor bør oppgaven komme etter fordypning og siste K.O. Samtidig skal fordypning kunne erstattes av internasjonalt semester, og her vil andre lands semesteroppbygging være førende.

Forskriftens presisering av profesjonskobling er bra. I andre avsnitt § 3 sies det at lærerutdanningsfag skal tilpasses barnehagens fagområder. Samtidig presiserer forskriften at den skal være tilpasset også morgendagens barnehage. Forskriften refererer til

fagområder i dagens « Rammeplan for barnehagens oppgaver og innhold» (2011). Samtidig understreker forskriften at denne skal kunne tilpasses fremtidige revisjoner av lovverk. Vi forslår derfor at det bør stå: «Alle kunnskapsområdene skal være profesjonsrettede og integrere faglig og didaktisk kunnskap fra pedagogikk og fra lærerutdanningsfag tilpasset den til enhver tid gjeldende rammeplan.»

Vi savner logikk og sammenheng i benevning av kunnskapsområdene. Ett av områdene (Språk, tekst og matematikk) inneholder et fagnavn. Dette bryter med fokus på kunnskapsområder. Kunnskapsområde Kunst, kultur og kreativitet, har fått navn etter et fagområde i Rammeplan for barnehagens oppgaver og innhold» (2011). Dette finner vi underlig all den tid denne forskriften ikke skal linkes opp mot nåværende lov - og rammeplan for barnehager, men skrives for en barnehage i endring. I tillegg mener vi at begrepet «kreativitet» bør gjelde alle kunnskapsområdene og ellers at begrepet i vår tid er blitt for utvannet og upresist. Ut fra dette resonnementet ber vi om at K.O. Kunst, kultur og kreativitet endres til: BARN, KUNST OG KULTUR.

Praksis: Et minstekrav om 100 dagers veiledet og vurdert praksis er bra. Praksis etterspørres det alltid mer av, og den bør organiseres med punktpraksis, og kortere og lengre perioder i gjennom studiet. Å knytte studenter opp mot bestemte praksisbarnehager også *utenom* praksisperioder er meget fornuftig med hensyn til å få en helhetlig utdanning, med praksis inn i alle fag.

Vi stiller spørsmål ved at fokus på overgangen barnehage-skole mange steder kun regnes som barnehagens ansvar og mener at det påvirkes av skjevheten som er i utdanningene på dette området. Her bør skole og barnehage likestilles i forhold til ansvar. Skal det være grunnskole praksis i barnehagelærerutdanningen, bør det også være barnehagepraksis i grunnskolelærerutdanningen.

§ 4. Nasjonale retningslinjer, kvalitetsindikatorer og programplan

Ingen kommentar

§ 5 Fritaksbestemmelser

Vi mener at «utdanning som kan gi grunnlag for fritak bør **inneholde** pedagogikk og **praksis**» (endring fra begrepene «omfatte» og «praksisopplæring»).

§ 6. Ikrafttredelse og overgangsregler

Ingen kommentar